

nosti (163–186), Religija i sekularizmi u socijalističkim društvima (187–206) i Socijalistički feudalizam, postmoderna i karizmatička religioznost (207–255).

Knjiga je zapravo zbornik radova s područja suvremene sociologije religije. S prvim djelom *Povratak svetoga* ovo djelo upotpunjuje Jukićevo sociologijsko istraživanje religije. Ove knjige postaju nezaobilazno štivo svakoga koji se bude bavio pojavom religije.

Kao što se vidi iz samih naslova, pisac je obradio pojavu religije odnosno pojavu svetoga u suvremenome društvu vrlo opsežno. Zahvatio je gotovo sve vidove kako ih zahvaćaju i drugi suvremeni sociolozi religije. A budući da je religija sastavni dio našeg življenja, ovo djelo dobiva posebnu važnost. Ona će pomoći mnogim našim suvremenim obraćenicima, »neofitima«, da čitajući ovo djelo bolje upoznaju samu bit i narav religije.

Velika je pozitivnost ovoga djela u tome što pojavu *svetoga* odnosno pojavu *religije* ne opisuje iz neke *distance*, udaljenosti, nego tako da se vidi da su u njemu srasli u jedno sociolog i vjernik. Ima naime mnogo onih koji su u novije vrijeme istraživali pojavu i narav religije ali u osobnom životu s religijom imahu malo ili nikakve veze. A da ateističke sociologe religije i ne spominjemo. Stoga, ovu knjigu možemo samo preporučiti, a pozorni čitatelji neka sami prosude da li u tome imamo pravo ili ne.

Adalbert Rebić

CELESTIN TOMIĆ, *ISUS IZ NAZARETA – PROROK I KRIST*. Provincijalat hrvatskih franjevaca konventualaca. Zagreb 1991, stranica 357.

Ovim djelom pisac Celestin Tomić nastavlja opisivati povijest spasenja (dosad objavio 9 knjiga u tom nizu). Knjiga sadrži Uvod (str. 5–13), Ivan Krstitelj i Isus (str. 14–55), Početak Isusova djelovanja u Galileji (str. 56–79), Raspre s farizejima (str. 80–92), Izbor Dvanaestorice i besjeda na Gori (str. 93–125), Isusovo djelovanje po Galileji (126–143), I zborio im u prispodobama (144–155), Nastavak Isusova djelovanja u Galileji (156–169), Poslanje apostola i smrt Ivana Krstitelja (170–179), Umnažanje kruha i euharistijska besjeda (180–191), Blagdan u Jeruzalemu (192–197), Posljednji mjeseci Galilejskog djelovanja (198–230), Na putu prema Jeruzalemu (231–251), Blagdan sjenica i posvete hrama (252–276), Isusovo djelovanje u Pereji (277–326), Prije Posljednje pashe (327–340), Zaključak (341). Slijedi Izbor iz literature, biblijska čitanja i sadržaj.

Pisac prikazuje Isusov život slijedeći vjerno tekstove Svetoga pisma Novoga zavjeta. Na umu ima tri stvari: Isusove riječi i djela, temeljnu poruku Isusovu i važne trenutke u njegovu djelovanju.

Pisac pozorno raščlanjuje Isusove riječi i njegova djela. Riječi i djela su u međudnosu: riječi tumače djela a djela osvjetljuju riječi. I riječi i djela jednako jerno stoje u službi Božje objave ljudima po posredniku Isusu, proroku i Kristu.

Isus je objavitelj Oca: on ga objavljuje i riječima i djelima, objavljuje ga cjelovitom svojom osobom. Najznačajnija Isusova djela su čudesa: ona objavljuju različite vidove Isusove objave. Ona mnogo snažnije govore nego same riječi. Čudesa kao znakovita djela često u sebi sadrže neiscrpane poruke.

Jezgra i srž Isusova postojanja jest navještaj Kraljevstva Božjega. To je navještaj novoga svijeta, svijeta novih odnosa između Boga i ljudi i među samim ljudima. Isus svojim riječima i svojim djelima, osobito čudesima, pokazuje što je to Kraljevstvo Božje i koju silu on ima.

Tako, pisac vjerno tumačeći biblijske tekstove uvlači čitatelja u dubine Kristova otajstva kako ga prikazuju biblijski tekstovi.

Knjiga je namijenjena svima koji se žele obogatiti novim spoznajama glede lika Isusa iz Nazareta. Pomoći će osobito svećenicima u spremanju njihovih propovijedi, ali i u pripremi njihova duhovna razmatranja.

Adalbert Rebić

CELESTIN TOMIĆ, *ISUS IZ NAZARETA – GOSPODIN SLAVE*. *Isusova muka, smrt i uskrsnuće*. Provincijalat hrvatskih franjevac konventualaca. Zagreb 1992, str. 303.

Knjiga *Isus iz Nazareta – Gospodin slave* nastavak je knjige *Isus iz Nazareta – Prorok i Krist* (Zagreb 1991).

Knjiga sadrži 303 stranice: Uvod (str. 9–16), Cvjetnica (str. 17–28), Od Velikog ponedjeljka do Velike srijede (str. 29–84), Veliki četvrtak (str. 85–146), Veliki petak (str. 147–222), Isus je uskrsnuo od mrtvih (str. 223–276) te Epilog (str. 277–288). Slijedi Zaključak (str. 289), izbor iz literature, biblijska čitanja i sadržaj.

Pisac prikazuje muku, smrt i uskrsnuće Isusa iz Nazareta vjerno slijedeći biblijske tekstove Novoga zavjeta. Pozorno ih čita, o njima razmišlja i nudi čitatelju duhovnu poruku tih tekstova kao hranu za duhovni život i za osobno proučavanje i produbljivanje spoznaje Kristova lika. Slijedeći biblijske tekstove sinoptičkih evanđelja i Ivanova evanđelja pisac pokazuje sklad između pojedinih evanđelista, ali i eventualne razlike koje tu postoje i koje uvijek ukazuju na neke njihove vrlo važne teološke preokupacije. Prema Marku, najstarijem evanđelisti (oko 65. godine poslije Krista) Isus iz Nazareta je *trpeći čovjek*. Njegova smrt i njegovo uskrsnuće je navještaj novoga stvaranja, otkriva da je Isus zaista Krist, Sin Božji. Prema *Mateju* Isus je odbačeni Mesija kojega Bog potvrđuje uskrsnućem i čudesnim znakovima kao što su potres, strah. Prema *Luki* Isus je trpeći pravednik koji stupa naprijed a njegovi učenici ga slijede. Muku Isusovu i smrt prikazuje kao Isusovu konačnu pobjedu, kao njegov *izlazak* k Ocu. Prema *Ivanu* Isusova smrt je očitovanje njegove Slave: križni put i smrt već su put slave, kraljevski put ustoličenja Krista kao *pantokratora – svevladara*. Otkriva njegovo božanstvo, kraljevsko dostojanstvo, svećeničko, crkveno i sakramentalno značenje. Isus je Božji hram, duhovni hram, Očeva kuća, nepresušno vrelo milosti.

Pisac posvećuje pozornost Isusovu pashalnom misteriju. To je središnji misterij kršćanstva, temeljna vjerska istina, središnja tema evangelizacije.

Knjiga je namijenjena svima koji žele bolje upoznati lik Isusa iz Nazareta.

Adalbert Rebić